

På promenad i det ”ockuperade” Paris

Britta Gröndahl

1968

Den som råkade befinna sig i Paris i maj 1968 fick rika tillfällen att lära känna gatulivet. Den totala bristen på andra kommunikationsmedel än privatbilar medförde ett ändlöst traskande. Det mest påfallande inslaget i gatubilden var skräpigheten och de enorma stinkande avskrädeshögarna - resultat av renhållningsarbetarnas strejk. Armén fick slutligen rycka ut för att rädda staden från att drunkna i sopor: ett strejkbryteri som man såg genom fingrarna med, därför att alla ändå drog en lättadens suck varje gång sopstanken något mildrades.

I Quartier Latin - studentkvarteren - var förstörelsen otrolig efter kravallnätterna den 23 och 24 maj. Upprivna gator, barrikader, fällda träd. Och i allt detta ett myller av folk, och agitationsmöten i varje gathörn.

De stora fabrikerna som ockuperats av sina anställda ligger utanför staden. I förstäderna eller kringliggande städer, och jag hade ingen möjlighet att ta mig dit. Men andra typer av ockuperade företag stötte man på överallt.

Vid boulevard St. Germain ligger ett av det store bokförlaget Hachettes hus. I fönstren meddelade skyltar att företaget var ockuperat av sin personal och andra affischer har följande texter: "Ingen lön under 1.000 kronor", "För en bättre värld - jämlikhet fred och lycka på jorden", "Där folket går in, går gaullismen ut" osv.

Jag frågade ett par ockupanter som stod utanför på gatan om jag kunde få komma in och titta, men blev nobbad. Ingen utom de anställda släpps in i de ockuperade företagen. Men de hade ingenting emot en liten pratstund utanför. En ung pojke berättade att han tillbringat sex dagar och nätter i företagets lokaler. En insamlingspåse hängde utanpå, där förbigående kunde lägga en slant till förnödenheter åt de ockuperade.

På rue de Rivoli, en av Paris största affärsgator, är varuhuset La Samaritaine ockuperat av de anställda, det vill säga försäljare, kontorspersonal och chaufförer. Detta palats för varudistribution sträcker sig över ett helt kvarter och i vart och ett av husen håller ett hundratal personer vakt. Ockuperade är även de stora varuhusen La Fayette och Au Printemps på boulevard Haussmann. Att vara turist i Paris just nu är nog inte muntert, de stora varuhusen utgör ett av de främsta glädjeämnena för turisterna, och för övrigt är även alla museer och de flesta teatrar stängda på grund av strejk, eller ockuperade. Utanpå fasaden av Paris berömda Stora opera vajade en jättebanderoll med inskriften:

"Obegränsad strejk tills våra krav uppfyllts." Kraven gäller medbestämmanderätt för de anställda, omprövad repertoarpolitik och löneförhöjningar för de sämst betalda personalgrupperna. Bland de sistnämnda har speciellt påkläderskorna svältlöner.

Genom en gallerport pratade jag med några operaanställda.

- Är det hela personalen som ockuperar? - Hela: artister, musiker, kanslipersonal, scenarbetare. - Hur många är ni därinne? - Alla. - Finns det ingen som är emot? - Ingen. Vi har till och med en kapellmästare bland ockupanterna.

Inte långt från Operan på boulevard Possonnière ligger tidningen Humanités hus. Det är den traditionsrika tidning som grundades av socialisten Jean Jaurés förra århundradet, men som senare blev kommunistpartiets organ. (Numera finns också en "Nouvelle humanité" = Nya mänskligheten, som är det marxistisk-leninistiska partiets organ). På Humanité är strejken inte fullständig. En banderoll över fasaden meddelar, något förvirrande, att "de strejkande tryckeriarbetarna svarar för informationen". Detta är alltså förklaringen till att man i det av strejken lamslagna Paris fortfarande kan köpa tidningar, fast de är tunna.

Crédit Lyonnais, den största franska affärsbanken är ockuperad. Ockupationsmeddelandet anför huvudkontoret på boulevard des Italiens bär de tre stora fackliga centralernas initialer: CGT, CFDT och FO. Det ser man inte på alla ställen. Regeln är att ingen särskild fackförening har initiativet vid organiseringen av ockupationerna. Det är de anställda själva som skapar de ledande organen, de så kallade aktionskommittéerna. På många håll har ju också ockupationerna skett mot de fackliga ledarnas vilja. Det rör sig om en spontan folklig rörelse, som började utanför både partiernas och fackföreningarnas kontroll. En av följderna av dessa ockupationer tycks vara att skillnaderna mellan olika kategorier anställda har sopats bort. Inriktningen på "företaget" har gjort att den konstlade gränsen mellan arbetare och lågbetalda tjänstemän utplånats, och att även högre betalda tjänstemän vunnits för tanken på solidaritet i lönefrågor och för demokrati inom företaget. Ockupationen är en symbolisk handling som demonstrerar de anställdas rätt till företaget. "Det är slut på arbetsgivarnas envælde", förklarar man. Detta är kärnan i den revolution som går över Frankrike. Vilken utgången än kommer att bli, har man svårt att föreställa sig en fullständig återgång till det gamla.

Det Anarkistiska Biblioteket

Britta Gröndahl
På promenad i det "ockuperade" Paris
1968

Syndikalism Juni 1968

sv.anarchistlibraries.net